

סדר חדש במזרח התיכון הישן: ביד חזקה ובזרוע נטויה, באמונה ובלי אופוריה

written by מאיר בן שבת | 31.03.2026

חודשיים לאחר שנבחר לכהן כנשיא איראן עמד מסעוד פזשכיאן על בימת העצרת הכללית של האו"ם, ובנימת "ראו הוזהרתם" אמר: "העולם כיום יֵד לטבעה האמיתי של ישראל". הוא בא לקלל, ויצא מברך.

כוונתו הייתה להאשים את ישראל בפשעי מלחמה ובפשעים נגד האנושות, אך הוא סיפק לגביה אבחנה מדויקת ומחמיאה: ישראל שלאחר 7 באוקטובר מציגה את טבעה האמיתי ^[1] מאמינה, יוזמת, נועזת, מתוחכמת ונחושה מול כל הקמים עליה.

לפי דיווחים שאין בידינו לאמתם, פזשכיאן ניצב כיום בעימות עם בכירי משמרות המהפכה על גישתם באשר להמשך המערכה. הוא מתריע באוזניהם כי בלי הפסקת אש, כלכלת איראן תקרוס תוך כמה שבועות.

שעון החול שהנשיא דונלד טראמפ הציב להגעה להסכם עם מי שנותר לנהל את העניינים באיראן אוזל. עמדותיו הפומביות של הנשיא האמריקני, כמו גם המהלכים הגלויים של צבאו, משדרים מסר של מוכנות לכל התרחישים, והם אינם מסייעים להעריך איזו חלופה הוא יעדיף לבסוף.

העמימות במגעים שמתנהלים בערוצים המדיניים מוסיפה לקושי הזה. ועדיין, רבים הסימנים המעידים על רצונו של טראמפ להגיע לקו הסיום.

בין אלה אפשר למנות את אמירתו כי המלחמה כבר הובילה לשינוי במשטר האיראני, לאחר חיסול שכבת ההנהגה הוותיקה; התבטאויותיו על השיעור הגבוה של המטרות שהושמדו מתוך היעדים שתוכננו לתקיפה; וגם מסריו האחרונים, שמפחיתים בחשיבות של מצרי הורמוז לארה"ב.

"חיסלנו את איראן, הוצאנו אותם מהמשחק. הם בחוץ, ובגדול". כך, לדבריו, אמר הנשיא טראמפ ליורש העצר הסעודי מוחמד בן סלמאן במאמציו לשכנעו להצטרף כעת להסכמי אברהם. את התשובה לכך הוא קיבל אתמול בדרישה המשותפת שהעבירו ערב הסעודית, איחוד האמירויות, כוית ובחריין, שביקשו לא להפסיק את המלחמה עד להשגת "שינוי דרמטי" בהתנהגותה של איראן או בהרכב הנהגתה.

דאגתם העיקרית של שליטי מדינות המפרץ בימים אלה היא מפני האפשרות שארה"ב וישראל יפסיקו את המלחמה בלי "לסיים את העבודה". או אז, הם מניחים, המשטר האיראני יתאושש, יעשה הכול כדי להבטיח את עצמו מפני מתקפות עתידיות, וגם יבוא חשבון עם כל מי שסייע לתקיפתו. הם מבינים כי בתרחיש כזה מדינותיהם יהיו במקום גבוה ברשימת היעדים של איראן.

המנהיגים הערבים באזור רואים את הדברים דרך ממד נוסף: הזמן. לכהונתו של טראמפ נותרו בסך הכול עוד 33 חודשים. לעומתו, להנהגה באיראן אין מגבלות כהונה. סבלנות ואורך רוח הם מרכיבים טבעיים בהתנהלותה. לכן במדינות האזור מעדיפים לספוג בשתיקה את המכות מאיראן למרות ההשפלה שנלווית להן. אפשר להעריך שהם מתכווצים בכיסאותיהם כל אימת שמישהו משבח את תרומתם.

בישיבת הממשלה אתמול חשף רה"מ בנימין נתניהו כי "אנחנו יוצרים בריתות עם מדינות ערביות שמדברות על לחימה משותפת לצידנו". אם בן סלמאן או שליטים אחרים ממדינות המפרץ יצטרפו כעת להסכמי אברהם, יהיה זה רק מתוך חרדתם מהאפשרות להשתקמותו של המשטר האיראני ורצונם להבטיח מעתה את ההגנה עליהם מפניו. הם בוודאי היו מעדיפים שהמלחמה תסתיים רק לאחר הפלת המשטר, ותסיים את עידן הפחד מפניו.

לא לוותר על הפלת המשטר

מנקודת המבט של ישראל, מצבה האסטרטגי כיום טוב לאין ערוך מזה שבו היא הייתה ערב המלחמה: היכולות האסטרטגיות של איראן ספגו פגיעה קשה, גם אם לא בלתי הפיכה; יציבות המשטר התערערה למרות שהוא עדיין עומד על רגליו; וישראל הפגינה פעם נוספת בפני מדינות האזור והעולם את עוצמתה הביטחונית, והיא גם מיצבה את עצמה כשותפה אסטרטגית מובילה של ארה"ב, ולא כנתמכת או בת חסות.

עם זאת, האמת ניתנה להיאמר: השינוי היסודי שאנו מייחלים לראות באיראן יתרחש רק כאשר משטר האייתוללות יסיים את דרכו. בלי זאת, כל מה שהושג עלול להיות זמני.

לכן בשום אופן אין לוותר על שאיפה זו. בכל חלופה שבה יבחר הנשיא טראמפ, האינטרס הישראלי הוא לשמר את העיצומים על המשטר ² כי זה מה שיוציא את ההמונים נגדו. אינטרס נוסף הוא שלא יהיו כל הגבלות על חופש הפעולה של ישראל נגד המשטר או שלוחיו. כך נבטיח שהמערכה הנוכחית תהיה נקודת ציון נוספת בהידרדרותו של המשטר בדרך לנפילתו, שגם אם תתמהמה ³ בוא תבוא.

גבורה וגדולה בימים גדולים

ימים אלה של חג וזיכרון תובעים מאיתנו להעפיל לעמדת תצפית שממנה אפשר לראות לא רק את ההווה, אלא גם את העבר שממנו הוא צמח ואת תמרוריו של העתיד שאליו הוא מוליך. מהמקום הנישא ההוא אולי ייראו המחלוקות המסעירות של הימים האלה קצת פחות גועשות. לעומתן יזדקרו דברים אחרים, שורשיים ומכריעים יותר לגבי עתיד העם והמדינה.

זירות הלחימה הרבות של ישראל עדיין פתוחות. האתגרים רבים וקשים, וההתמודדות איתם גובה מחירים. ברם, ישראל מגיעה להתמודדות הזו הפעם מתוך עמדת כוח כמעצמה אזורית. היא

עדיין כאובה, מפוכחת, זהירה ומודעת לשבריריות קיומה, אך גם מלאת עוז, ובשום אופן לא שפופה.

לדאבון הלב, מצבנו קשור גם למצבותינו. היממה האחרונה סיפקה תזכורת כואבת למחיר הכבד.

ללא ספק, הגילוי הגדול של 900 הימים שבין שמיני עצרת תשפ"ד לפסח תשפ"ו הוא גבורתו של דור הלוחמים. זו מתאפיינת בשילוב של עוז רוח יוצא דופן, רעות עמוקה והקרבה, גבורה תחת אש והצלת חיים, חוסן נפשי, התמדה ועמידה ממושכת בתנאי לחימה מורכבים.

מה שעוד מייחד את הגבורה הזו הוא שאין היא נחלתם של יחידים, אלא של דור שלם. היא מתגלה בשדה הקרב, ומבקשת להשפיע גם על העורף. היא תובעת אחדות ושותפות, והיא יונקת מהאמונה בנצח ישראל ובצדקת הדרך, וכן מתחושת האחריות העמוקה לעתיד המדינה.

אם יש מישהו שזקוק להוכחות לכך, יטה נא אוזן לדברים המסופרים על טובי בנינו. "הוא רצה ללכת להילחם, להיות בקו הראשון, לשמור על עם ישראל. תמיד נתן לאחר לפני שדאג לעצמו", סיפר אדי אנטיס על אחיו מקסים, אחד מארבעה הלוחמים שנהרגו שלשום בהיתקלות עם לוחמי חיזבאללה בדרום לבנון. תיאורים אלה חוזרים על עצמם פעם אחר פעם, לא כי הם נשמעים יפה, אלא כי אלה הם הבנים.

"אם יש לי משהו שהייתי מבקש מכם, עם ישראל", הוסיף אדי אנטיס, "הוא שתדעו שלא איבדתי היום את אח שלי. איבדתי ארבעה אחים, ואתמול עוד אח, ושלשום עוד אח, ובמלחמות עוד אלפי אחים. לכו לבקר את פצועינו, להשתתף בהלוויות של האחים. נהיה חזקים, כי עם ישראל חזק". אשרי העם שככה לו.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 01 באפריל 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.